

Szele Judit versei

Cadizi dal

A Thor 1. Japánban, Tamanoban épült 1978-ban a Mitsui Engineering & Shipbuilding Company Ltd-nél még frissen épült, amikor jelentkeztél rá.

A hajó általános kargót, konténereket és fagyasztott árut szállított, mintegy tizenöt ezer tonnát, Kanada és Afrika között. IMO-száma 7619123.

A tulajdonosa a norvégiai sandefjordi A/S Thor Dahl volt 1996-ig, utána különböző felségjelek alatt hajózott: Libéria, Szingapúr, St. Vincent.

A hajóval többször jártatok Cadizban.

A város Spanyolország délnyugati részén, az Atlanti-óceán partján, a Cádizi-öbölbe benyúló félszigeten fekszik.

Eredetileg Gadir néven a föníciaiak alapították, a név jelentése: „falakkal körülvett város”. Cadizban nagy kikötő működik.

Már ötvennégy éves voltál, amikor megismertelek.

A cadizi utak is emlékek voltak, az is, hogy a Thor 1. átalakítása közben a legjobb barátod a hajón meghalt.

Minden este elmesélted Terje halálát, és a legszebb nőkről is sokat beszéltél.

A cadizi nők alacsonyok, mondtad, nyelvük sós, mint a *klippfisk*, a norvég sózott, szárított tőkehal, amit sokat exportálnak többek között a spanyolországi Cadizba is.

„De neked édes a nyelved mint a sűrített tej”- mondtad, és tovább mesélted a kalandjaidat.

A hajamat simogattad, és tovább fontad a mondanivalódat.

„Neked van a legszebb *cuencad**”- mondtad, és ez elég nagy dicséret egy világjárt matróztól.

*cuenca (spanyol) medence, völgy, cadizi kikötői szleng: szeméremajk

Szeles Judit

(Csenger, 1969)

Író, költő, szerkesztő. Diplomáit a nyíregyházi tanárképzőn, illetve a debreceni egyetemen szerezte. Pályafutását a debreceni Egyetemi Élet-nél, valamint a Sárvári Diákköltők és Diákirók Találkozásán kezdte, műveit magyar és külföldi lapokban, antológiákban közölték, közülük több a Magyar Rádióban és az Újvidéki Rádióban is elhangzott. Első verseskötete, az Ilyen svéd a FISZ Kiadónál jelent meg 2015-ben, Szeptás című kötete megjelenésre vár. Verseket mellett prózával is foglalkozik. Kisprózákból álló kötete szerkesztés alatt van. Művei jelentek meg többek között az Alföld, a Műhely, az Ex Symposion folyóiratokban. A Pannon Tükör Online munkatársa. 2003 óta Svédországban, Strömstadban él. Strömstadban, Osloban és Göteborgban résztvevője volt csoportos képzőművészeti kiállításoknak.

„1969- ben születtem Magyarországon, Csengerben. Harmincnégy évem volt, hogy magamba szívjam a magyar kultúrát, a nyelvet. Tanári végzettséget szereztem, majd Debrecenben tanítottam magyart és angolt. 2003-ban Svédországba költöztünk családi okok miatt. A lányommal Strömstadban telepedtünk le. Ez a kis városka Nyu-gat-Svédországban van, a svéd Riviérán. Hat évbe telt, mire elég jól elsajátítottam a nyelvet.

Irodalmat, történelmet és kultúrát az SFI-ben (Swedish for Immigrants: svéd nyelv bevándorlóknak) és otthon tanultam. Hogy hogyan válhat valaki kétszáz százalékos szubjektummá? Csakis úgy, hogy az otthoni kultúrát is műveli, miközben igyekszik megismerni a befogadó ország hagyományait. Úgy érzem, nekem ez sikerült. Otthonosan mozgok mind a két nyelvi közegben.”

Bárokban

Miután leszereltél az utolsó hajódról
folyton bárokban ülsz,
és lassan, de biztosan
kortyolod a Bacardit,
mint legutóbb is
az Edvartsban,
ahol három észt prosti települt rád,
végül megjelent a strici is,
akit egy ornyomással
a földre terítettél,
de akkor már az Edvarts
kidobójának a karjai között
találtad magad,
utána pedig az utcán,
arra aztán végképp nem emlékszel,
mi volt a vita tárgya,
s ez nagymértékben attól függött,
hogy mennyi alkoholt vettél magadhoz,
és nem attól, hogy a strici talán
nem volt egészen egyenesbeszedű.
Az ornyomás a leggyorsabb
és legfájdalmasabb elintézése
a kellemetlenkedő alakoknak.
Ezt még az afrikai kikötőkben tanultad,
ahol mindennapos volt
az összetűzés a matrózok között.
Nyitott tenyérrel kell begyúrni
egy hatalmasat az ellenfél orra irányába,
lehetőleg alulról felfelé,
így az ellenség még el is ájulhat,
de legalább is néhány másodpercig
az orrával van elfoglalva,
ami időt ad az elpucolásra,
mint az Edvartsban is.

Berge Istra és Berge Vanga

A hajók nőneműek, és az azonos gyárból
kikerülőek nővérhajók lesznek.
Ilyen nővérhajó volt a Berge Istra és a Berge Vanga.

Mindkettőt a pulai Uljanik hajógyárban építették
a hetvenes évek elején. Úgynevezett kombinált
tankerek voltak. Hogy elkerüljék az üresjáratokat,
ballaszt utakat, lehetett rajtuk szállítani
ércet, olajat és ömlesztett árut.

Először a Berge Istra veszett el.
Utoljára a Fülöp-szigetek mellett haladt,
és 1975. december 30-án jelentkezett be.
Majd nyomtalanul eltűnt. Harmincan meghaltak.

Csodálatos körülmények között menekült meg
két spanyol matróz: Imeldo Barreto León és Epifanio
López.
Húsz napig hánykolódtak egy tutajon, amikor is
japán halászok rájuk találtak.

A Berge Vanga négy évvel később, 1979. október 29-én
veszítette el a kapcsolatot a külvilággal.
Ércet szállítottak Braziliából Japánba.

Azt mondják, mindkét hajó hasonló körülmények
között süllyedt el. Az olajtankból kiáramló gázok
robbantották fel az egész hajót.
Az olajpára ellen használt semlegesítő gáz nem
működött megfelelően, ezért az egész hajó
a levegőbe repült és elsüllyedt.

A Berge Brioni nővérhajója volt a két
Eltűnt Berge hajónak.

A Berge Brionit 1973-ban építették a jugoszláviai Pulában
a Brodogradilište i Tvornica Dizel Motora „Uljanik”-ban.
Kétszázhuszonhét ezer tonnás kombinált tanker volt,
amíg 1980-ra át nem építették tisztán érc-tankerré.

A két Berge hajó eltűnése után igyekeztek nem használni
úgynevezett kombinált tankereket,
ezért építették át a Brionit érc-tankerré.

Először ki kellett üríteni az olajtankot,
majd kitisztítani azt mindennemű olajtól.
Ebben a műveletben veszítetted el a barátodat.
Mintha a szívedben robbant volna az olajpára,
amikor megláttad Terjét zuhanni.

Sokáig nem tudtál az eset fölött napirendre térni.
Még aludni is nehéz volt a függőágyban.
A melletted levő ágy ugyanis üres volt
egészen addig, amíg Braziliába nem értetek,
és fel nem tankoltatok ércel és legénységgel.

Terje alakja a mai napig kísért,
szinte minden lenyelt korty rumban.

Bár mostmár mindegy, majdnem
harminc éve, hogy a szomorú sorsú
nővérek eltűntek, és a legjobb barát meghalt.

Húsz éve tengert sem láttál,
csak a partról. Környezetekben
szárazföldi patkányok,
akik soha nem fogják megérteni
a hajós évek jelentőségét.

